

Najlepsze praktyki w polityce publicznej dotyczące gospodarki społecznej w Europie po kryzysie gospodarczym

STRESZCZENIE

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Najlepsze praktyki w polityce publicznej dotyczące gospodarki społecznej w Europie po kryzysie gospodarczym

Streszczenie

Informacje i opinie przedstawione w przedmiotowym badaniu pochodzą od autorów i niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny nie gwarantuje dokładności danych zawartych w badaniu.

Ani Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, ani żadna osoba działająca w jego imieniu nie ponoszą odpowiedzialności za ewentualny sposób wykorzystania informacji zawartych w badaniu.

Informacje ogólne

BADANIE WYKONANE NA ZLECENIE

*Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
(EKES)*

ORGAN WNIOSKUJĄCY

Kategoria „Gospodarka Społeczna” w EKES-ie

JEDNOSTKA ZARZĄDZAJĄCA BADANIEM

Sekretariat Grupy „Różnorodność Europy”

DATA

Maj 2018 r.

GŁÓWNY WYKONAWCA

CIRIEC International Aisbl

AUTORZY

*Rafael Chaves Avila
José Luis Monzón*

OSOBY DO KONTAKTU

Rafael Chaves Avila – Rafael.Chaves@uv.es

IDENTYFIKATORY

STRESZCZENIE

ISBN

doi

PDF

QE-02-18-749-PL-N

978-92-830-4187-0

10.2864/153275

---

1. Wprowadzenie

Od końca ubiegłego dziesięciolecia kilka instytucji Unii Europejskiej domagało się strategii polityki publicznej mających na celu pobudzenie gospodarki społecznej na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym. Ważnym oświadczeniem były konkluzje Rady Unii Europejskiej z dnia 7 grudnia 2015 r. „Propagowanie gospodarki społecznej jako siły napędowej rozwoju gospodarczego i społecznego w Europie”. Oficjalne stanowisko zostało również przedstawione w sprawozdaniu Patrizii Toii¹ zatwierdzonym przez Parlament Europejski w 2009 r. W tym okresie również Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) przyjął kilka opinii mających na celu wzmocnienie gospodarki społecznej. Wszystko to wskazuje, że gospodarka społeczna staje się częścią składową i jednym z filarów europejskiego modelu społecznego oraz fundamentem zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.

W tym kontekście, a także w następstwie ostatniego kryzysu wyłoniły się w bieżącym dziesięcioleciu nowe strategie polityki publicznej na rzecz gospodarki społecznej. Niektóre instytucje UE, rządy krajowe i samorządy regionalne wdrożyły innowacyjne strategie w całej Europie mające na celu pobudzenie rozwoju tego sektora społeczno-gospodarczego. Niemniej należy pamiętać, że uwzględnianie w polityce publicznej różnego rodzaju przedsiębiorstw społecznych jest powszechną praktyką już od kilkudziesięciu lat. Ten ostatni fakt jest bardziej zauważalny w strategiach sektorowych, takich jak polityka rolna i polityka rozwoju obszarów wiejskich, gdzie celem aktywnej polityki zatrudnienia jest ograniczenie wykluczenia społecznego, a także na przykład polityka planowania przestrzennego, rewitalizacji obszarów miejskich i rozwoju lokalnego. We wszystkich tych obszarach polityki działania są realizowane z udziałem podmiotów gospodarki społecznej.

2. Cele i metoda

Niniejsze badanie zawiera przegląd różnorodnych skutecznych praktyk polityki publicznej dotyczącej gospodarki społecznej w różnych krajach europejskich. Skupiono się w nim na strategiach na rzecz gospodarki społecznej wdrażanych na szczeblu europejskim i szczeblu rządów krajowych w okresie 2010–2016. Jest ono powiązane z dwoma innymi badaniami, z których jedno zostało przeprowadzone niedawno przez CIRIEC na zlecenie EKES-u pt. „Najnowsze zmiany w gospodarce społecznej w Unii Europejskiej” (2017)², a drugie zostało przeprowadzone i opublikowane przez CIRIEC³ pt. „The Emergence of the Social Economy in Public Policy. An International Analysis”

W niniejszym badaniu pojęcia „gospodarka społeczna” używa się w znaczeniu zgodnym z przyjętym do celów badania pt. „Gospodarka społeczna w Unii Europejskiej” oraz przyjętym przez instytucje UE, np. w definicji zawartej w sprawozdaniu Patrizii Toii dla Parlamentu Europejskiego (2009): „Gospodarkę społeczną stanowią spółdzielnie, towarzystwa wzajemne, stowarzyszenia i fundacje oraz

---

¹ Parlament Europejski (2009), Sprawozdanie w sprawie gospodarki społecznej, A6-0015/2009, sprawozdawczyni: Patrizia Toia.

² CIRIEC/EKES: „Najnowsze zmiany w gospodarce społecznej w Unii Europejskiej”, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Bruksela 2017. <http://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/recent-evolutions-social-economy-study>

³ CIRIEC/Chaves, R. & Demoustier, D. (red.) (2013): „The Emergence of the Social Economy in Public Policy. An International Analysis”, Peter Lang publishers, Bruxelles.

inne przedsiębiorstwa i organizacje, które charakteryzują się wspólnymi cechami leżącymi u podstaw gospodarki społecznej”.

Do celów prezentacji i analizy poszczególnych kierunków polityki publicznej przyjęto klasyfikację *strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej*. Można wyróżnić dwie duże grupy strategii politycznych promujących gospodarkę społeczną: z jednej strony *politykę miękką*, ukierunkowaną na utworzenie korzystnego środowiska/ekosystemu, w którym powstają, funkcjonują i rozwijają się przedsiębiorstwa tego typu, a z drugiej strony *politykę twardą*, ukierunkowaną na same przedsiębiorstwa jako podmioty gospodarcze. W zależności od sytuacji w danym regionie i stopnia rozwoju i „masy krytycznej” podmiotów gospodarki społecznej konieczne będzie nadanie przez władze większego priorytetu określonym strategiom.

Klasyfikacja strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej: celem *kierunków polityki miękkiej* jest stworzenie korzystnych warunków, w których mogą powstawać i rozwijać się przedsiębiorstwa gospodarki społecznej. Można je podzielić na dwie podgrupy – środki instytucjonalne i środki o charakterze poznawczym. Celem *polityki twardej* jest oddziaływanie na działalność gospodarczą przedsiębiorstw gospodarki społecznej za pomocą zachęt zarówno po stronie podaży, zwiększających konkurencyjność tej gospodarki w ramach poszczególnych ról przedsiębiorstw w łańcuchu wartości, jak i po stronie popytu, co w efekcie prowadzi do poprawy dostępu przedsiębiorstw społecznych do rynków publicznych i rynków międzynarodowych. Ta kategoria środków została przedstawiona w tabeli 1.

Tabela 1. Typologia strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej

<i>Polityka miękka. Strategie polityczne ukierunkowane na ekosystem korzystny dla przedsiębiorstw</i>	
Środki instytucjonalne	<ul style="list-style-type: none"> – środki ukierunkowane na formę prawną podmiotów gospodarki społecznej, prowadzące do uznania ich za podmioty prywatne – środki ukierunkowane na dostrzeganie zdolności podmiotów gospodarki społecznej do funkcjonowania w całym sektorze działalności gospodarczej, eliminujące wszelkie ewentualne przeszkody prawne – środki ukierunkowane na postrzeganie przedsiębiorstw gospodarki społecznej jako podmiotów kształtujących politykę, jako partnerów w opracowywaniu/konstruowaniu i wdrażaniu polityki publicznej – organy publiczne promujące przedsiębiorstwa gospodarki społecznej
Środki o charakterze poznawczym	<ul style="list-style-type: none"> – środki upowszechniania gospodarki społecznej, zwiększania świadomości i wiedzy na jej temat w całym społeczeństwie lub grupach docelowych – środki promujące szkolenia dotyczące gospodarki społecznej – środki promujące badania naukowe dotyczące gospodarki społecznej
<i>Polityka twarda. Strategie polityki gospodarczej promujące przedsiębiorstwa</i>	
Środki po stronie podaży ukierunkowane na zwiększanie konkurencyjności wśród przedsiębiorstw gospodarki społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – środki ukierunkowane na funkcje przedsiębiorstwa, takie jak finansowanie, konsultacje/doradztwo, szkolenie, zatrudnienie i zarządzanie zasobami ludzkimi, współpraca i sieci, badania i rozwój oraz innowacje, jakość, nowe technologie obliczeniowe i komunikacyjne, przestrzeń fizyczna itd. – środki te są wyodrębniane zgodnie z cyklem życia przedsiębiorstwa (tworzenie lub etap rozwoju przedsiębiorstwa)
Środki po stronie popytu ukierunkowane na aktywność przedsiębiorstw gospodarki społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – środki ukierunkowane na ułatwienie dostępu do rynków publicznych i rynków zagranicznych (takie jak klauzule społeczne i zastrzeżone zamówienia publiczne)

Źródło: informacje na podstawie: Chaves (2010:164).

3. Wybrane przykłady skutecznych strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej w Europie

Stosownie do celów niniejszego badania wybrano 20 przykładów skutecznych strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej, które zostały wdrożone w Europie. Zostały one przedstawione zgodnie z powyższą typologią, co ma służyć przedstawieniu różnorodnych przypadków z różnych krajów. W celu określenia najlepszych praktyk zastosowano kryteria jakościowe w oparciu o doświadczenia grupy ekspertów CIRIEC, członków EKES-u, organizacji Social Economy Europe

oraz 89 ekspertów, z którymi przeprowadzono wywiady w związku z innym badaniem na zlecenie EKES-u pt. „Najnowsze zmiany w gospodarce społecznej w Unii Europejskiej”. W poniższym zestawieniu podsumowano 20 przypadków zastosowania środków.

Dwadzieścia przykładów skutecznych strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej w Europie

A. Polityka miękka. Strategie polityczne ukierunkowane na stworzenie ekosystemu korzystnego dla przedsiębiorstw

A.1. Środki instytucjonalne

Środki ukierunkowane na formę prawną jako podmiotu prywatnego:

Przypadek 1. Ustawa o gospodarce społecznej (Rumunia)

Przypadek 2. Porozumienie w sprawie przedsiębiorstw solidarnych o użyteczności społecznej (Francja)

Środki ukierunkowane na uznanie przedsiębiorstw gospodarki społecznej za podmioty kształtujące politykę, za partnerów w procesach realizacji polityki publicznej:

Przypadek 3. Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej na rzecz włączenia gospodarki społecznej w główny nurt polityki publicznej na szczeblu krajowym i regionalnym (Polska)

Przypadek 4. Social Economy Europe (UE), organizacja przedstawicielska na szczeblu europejskim do spraw gospodarki społecznej

Przypadek 5. Regionalne klastry współpracy gospodarczej (Pôles Territoriaux de Coopération Economique-PTCE) (Francja)

Przypadek 6. Program operacyjny na rzecz gospodarki społecznej, włączenia społecznego i strategii krajowej (Hiszpania)

A.2. Środki o charakterze poznawczym

Środki ukierunkowane na upowszechnianie gospodarki społecznej, zwiększanie świadomości i wiedzy na jej temat:

Przypadek 7. Koncepcja gospodarki społecznej i plan działania na rzecz gospodarki społecznej (Bułgaria)

Przypadek 8. Rachunki satelitarne gospodarki społecznej wymagane przez ustawę o gospodarce społecznej (Portugalia)

Środki promujące szkolenia dotyczące gospodarki społecznej:

Przypadek 9. Krajowe porozumienie między Ministerstwem Edukacji a sieciami spółdzielni uczniowskich (Francja)

Środki promujące badania naukowe dotyczące gospodarki społecznej:

Przypadek 10. Sieć uniwersyteckich badań / prac magisterskich (Francja i Hiszpania)

B. Polityka twarda. Strategie polityki gospodarczej promujące przedsiębiorstwa

B.1. Środki po stronie podaży

Środki ukierunkowane na ułatwienie dostępu do finansowania:

Przypadek 11. Europejski Fundusz Społeczny (UE)

Przypadek 12. Mechanizm odliczania części podatku dochodowego na rzecz podmiotów gospodarki społecznej (Włochy i Węgry)

Przypadek 13. Loterie i gry jako system finansowania: przypadki ONCE i RAY (Hiszpania i Finlandia)

Przypadek 14. Fundusze wspólnego inwestowania (Włochy)

Przypadek 15. Fundusze na rzecz przedsiębiorczości: Legge Marcora, Brasero, narzędzie finansowe i system kapitalizacji zasiłku dla bezrobotnych (Włochy, Belgia i Hiszpania)

Środki ukierunkowane na wsparcie przedsiębiorstw (doradztwo, tworzenie sieci kontaktów, inkubatory, mentoring itp.):

Przypadek 16. Platformy gospodarki społecznej na poziomie krajowym: CNCRES, CEPES i CEPS (Francja, Hiszpania, Portugalia)

Przypadek 17. Sieć rządowych agencji ds. promowania gospodarki społecznej (Belgia)

B.2. Środki po stronie popytu

Środki ukierunkowane na ułatwienie dostępu do rynków publicznych:

Przypadek 18. Zamówienia publiczne i zastrzeżone (Hiszpania)

Przypadek 19. Ustawa o wartości społecznej (Zjednoczone Królestwo)

Przypadek 20. Riforma del Terzo Settore – reforma trzeciego sektora (Włochy)

4. Przeszkody w rozwoju gospodarki społecznej

W sprawozdaniu przedstawiono również główne przeszkody w rozwoju gospodarki społecznej. Wskazano cztery grupy głównych przeszkód:

Brak świadomości i zrozumienia koncepcji gospodarki społecznej, przedsiębiorstw społecznych i innych powiązanych koncepcji w społeczeństwie, w ramach debaty publicznej i w środowisku akademickim. Jest to bardzo istotna bariera dla wschodnich państw UE, takich jak Węgry, Polska, Słowacja czy Republika Czeska. Z tym brakiem wiedzy i zrozumienia powiązana jest słaba widoczność gospodarki społecznej w mediach, a także w statystykach. Ponadto istnieje zapotrzebowanie na programy kształcenia i szkolenia w obszarze gospodarki społecznej na wszystkich poziomach edukacji.

Brak kierownictwa, strategii i wyspecjalizowanych agencji rządowych. Badanie ujawniło, że nie istnieją wiodące instytucje odpowiedzialne za gospodarkę społeczną, przedsiębiorstwa społeczne, wolontariuszy i społeczeństwo obywatelskie, które są w stanie opracowywać strategie polityczne i wspierać gospodarkę społeczną. W związku z tym nie istnieje krajowa strategia na rzecz gospodarki społecznej. Obszarowi temu nie nadaje się priorytetu politycznego, co utrudnia włączenie gospodarki społecznej do programu politycznego realizowanego przez rządy.

Nieodpowiednie systemy finansowe i podatkowe lub ich brak.

Bariery instytucjonalne. Przeszkody spowodowane przepisami branżowymi i sektorowymi są to zmiany w przepisach sektorowych, które stwarzają przeszkody w działalności podmiotów gospodarki społecznej. Na przykład we Francji i w Hiszpanii zmiany wprowadzone przez rząd do uzupełniającego rozporządzenia w sprawie ochrony socjalnej miały w ostatnich latach negatywny wpływ na towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń zdrowotnych, prowadząc w niektórych przypadkach do ich połączenia lub zmiany ich statusu prawnego na status podmiotu nastawionego na zysk. W Finlandii dyrektywa w sprawie zamówień publicznych umożliwiającą zastrzeżenie zamówień w przypadku określonych usług nie jest wdrażana, a zatem nie może przynosić korzyści podmiotom gospodarki społecznej. *Przeszkody spowodowane nieodpowiednimi przepisami i ustawami w sprawie gospodarki społecznej lub ich brakiem* dotyczą braku wdrażania nowych przepisów w sprawie przedsiębiorstw społecznych. Do tego dochodzą kolejne trudności, które dotyczą podmiotów gospodarki społecznej ze względu na nowe krajowe formy prawne gospodarki społecznej lub zmiany form prawnych. Na przykład w Polsce i Portugalii niedawne zmiany w ustawach o spółdzielniach nie są uznawane za odpowiednie dla spółdzielni.

5. Wyzwania dla strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej w Europie

W ostatnich latach wiele rządów w Europie, a także w wielu różnych krajach poza nią opracowało nowe strategie polityczne na rzecz gospodarki społecznej. Ponieważ praktyka ta dopiero się rozwija, do tej pory przeprowadzono zaledwie kilka badań polegających na analizie empirycznej i ocenie tych strategii. Niemniej jednak na podstawie tych pierwszych badań i prac przeprowadzonych w ramach niniejszego sprawozdania można określić pewne wyzwania i zagrożenia oraz sformułować wskazówki.

1. Wyzwania związane z oceną strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej

Biorąc pod uwagę krótki okres znacznej liczby strategii na rzecz gospodarki społecznej oraz czas niezbędny do ich wdrożenia i uzyskania efektów, nadal istnieje tylko kilka sprawozdań z oceny. Jednakże od opracowania metodyki dokładnej i operacyjnej oceny tych strategii istotniejsze jest ustanowienie wskaźników syntetycznych oraz ogólnych i szczegółowych kryteriów. Podobne do obecnego zadania pomiaru skutków społecznych i gospodarczych funkcjonowania gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych jest zadanie oceny strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej. W metodyce tej należy w szczególności uwzględnić zakres celów, tj. wziąć pod uwagę, czy cele te odzwierciedlają długi czy krótki okres rozwoju oraz czy są to cele na poziomie mezo-, makro- czy mikroekonomicznym. Utting (2017)⁴ proponuje na przykład kryteria oceny jakościowej tych strategii oparte na możliwościach państwa, spójności polityki, uczestnictwie i zrównoważonym rozwoju.

W tym kontekście kluczowe znaczenie będzie miało utworzenie Europejskiego Obserwatorium Polityki Gospodarki Społecznej, pełniącego dwie funkcje: z jednej strony zapewnienie bazy danych strategii politycznych wdrożonych na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym, a z drugiej strony zapewnienie metod oceny i badań wpływu polityki, aby ułatwić decydentom opracowywanie zaplanowanych przez nich strategii politycznych z zastosowaniem niezbędnego podejścia opartego na dowodach.

2. Zagrożenia na etapie opracowywania i realizacji strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej

Jeśli cała strategia na rzecz gospodarki społecznej ma służyć wniesieniu jak największego wkładu przez podmioty tej gospodarki w rozwiązywanie istotnych problemów europejskich społeczeństw, generowaniu innowacji oraz zapewnieniu rozwiązań umożliwiających sprostanie ogromnym wyzwaniom w Europie, musimy wystrzegać się tendencyjnego, instrumentalnego i odgórnego podejścia przy opracowywaniu tych strategii.

Pierwszym zagrożeniem jest tendencyjność i fragmentacja przy opracowywaniu strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej. Do fragmentacji dochodzi na skutek określenia zakresu polityki, zarówno w odniesieniu do docelowej populacji, jak i stosowanych instrumentów. Tendencyjność może prowadzić do skoncentrowania strategii wyłącznie na określonych grupach podmiotów gospodarki społecznej, takich jak przedsiębiorstwa społeczne lub organizacje wolontariackie, czy też na określonych etapach rozwoju podmiotów gospodarki społecznej, np. wyłącznie na podmiotach w fazie powstawania i eksperymentowania, z pominięciem podmiotów będących w fazie rozwoju i konsolidacji, co poważnie ogranicza możliwości transformacji i tworzenia społecznej wartości dodanej przez gospodarkę społeczną.

Drugie zagrożenie związane jest z instrumentalnym traktowaniem gospodarki społecznej w omawianych strategiach (Chaves, 2002; Utting, 2017). Strategie te są opracowywane w odpowiedzi na istotne problemy społeczne i gospodarcze. Z kolei gospodarka społeczna jest z założenia instrumentem szerszej polityki sektorowej, tak więc zmiana priorytetu i założeń tej ostatniej pociąga

---

⁴ UTTING, P. (red.) (2015), „Social and Solidarity Economy: Beyond the Fringe”, Londyn: Zed Books.

za sobą zmianę środków strategii politycznej na rzecz gospodarki społecznej. Z tego punktu widzenia dochodzi do zawężenia wielowymiarowej roli gospodarki społecznej, ponieważ wykorzystywana jest tylko jedna z jej funkcji.

Trzecie zagrożenie wynika z niedoceniań potencjału społeczeństwa obywatelskiego, które organizuje się, aby przewodniczyć realizacji projektów rozwoju społecznego i gospodarczego, przy wsparciu i ułatwieniach ze strony instytucji publicznych. Zorganizowane społeczeństwo obywatelskie jest ostatecznie nośnikiem potrzeb społecznych, które mają zostać zaspokojone, problemów, które mają zostać rozwiązane, oraz innowacji ukazujących jego aspiracje. Stanowi ono społeczny napęd gospodarki społecznej, z którym musi być zestrojona strategia polityczna na rzecz gospodarki społecznej. Poważnym błędem koncepcyjnym jest nadmierne, jednostronne i odgórne podejście z niewystarczającym udziałem zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w opracowywaniu i wdrażaniu strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej, również z punktu widzenia ciągłości tych strategii.

3. *Wskazówki dla nowych holistycznych strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej*

Dobór przedstawionych przykładów dobrych praktyk w ramach strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej miał w niniejszym sprawozdaniu odzwierciedlać wyraźne zróżnicowanie pod względem rodzajów środków, przy czym wszystkie te środki, jako całość, mają służyć za punkt odniesienia dla strategii holistycznej. Perspektywa holistyczna wykracza poza całościowe podejście, które jest jedynie zwykłą sumą wszystkich części. Perspektywę holistyczną należy rozumieć jako właściwości systemu; wszystkie zastosowane środki (w tym przypadku było ich 20) działają inaczej niż zwykła suma poszczególnych części.

Jeśli europejska, krajowa lub regionalna strategia polityczna na rzecz gospodarki społecznej ma dalekosiężny cel i zmierza do ograniczenia wymienionych wyżej zagrożeń, musi być postrzegana holistycznie i opierać się na trzech filarach: włączenie w główny nurt, partnerstwo i strategia.

Włączenie w główny nurt. Strategia polityczna na rzecz gospodarki społecznej musi przeniknąć cały aparat rządowy i jego polityki, aby uniknąć jej „zamknięcia” w jednej dyrekcji generalnej i przypisania do niej tylko jednego instrumentu. Po pierwsze, aby strategia ta była skuteczna, musi ona zostać włączona do centralnego programu danego rządu, zarówno do programu ogólnego, jak i programów sektorowych, oraz musi być spójna z tym programem. Po drugie, strategia musi umożliwiać mobilizację organizacji, służb i organów administracji sektora publicznego w celu osiągnięcia administracyjnego efektu dźwigni. Po trzecie, do celów tej strategii musi zostać powołany specjalny organ administracji (np. dyrekcja generalna lub komisja międzyresortowa), który przyjmie wiodącą rolę na szczeblu wewnętrznym. Oznacza to, że organ ten będzie przewodniczyć inicjatywom politycznym podejmowanym przez władze publiczne. Jest to funkcja, którą może wykonywać tylko podmiot publiczny.

Partnerstwo. Strategie polityczne na rzecz gospodarki społecznej muszą być realizowane przy udziale i zaangażowaniu podmiotów gospodarki społecznej na każdym szczeblu. Tego rodzaju uzgodniona publiczno-prywatna strategia, oparta na stałym dialogu obywatelskim, musi posiadać trzy elementy: po pierwsze silny i niezależny pośredniczący podmiot gospodarki społecznej, po drugie zarówno

nieformalny, jak i zinstytucjonalizowany obszar dialogu/doradztwa, po trzecie, zapewnianie tego doradztwa zarówno w zakresie wspólnego rozwijania i opracowywania tych strategii, jak i w zakresie ich wdrażania i zarządzania nimi. Władze publiczne muszą z jednej strony zapewnić niezależność i jednolity charakter tego podmiotu pośredniczącego, który powinien kierować strategią na szczeblu zewnętrznym, nadając jej znaczenie i zapewniając jej ciągłość w czasie. Muszą one stworzyć organy doradcze z pluralistycznym udziałem podmiotów gospodarki społecznej, a także nieformalne fora, które będą ułatwiać bieżące monitorowanie pojawiających się inicjatyw politycznych. Działalność tych forów pozwoli zapobiec tworzeniu niepożądanych barier prawnych w wyniku wprowadzania nowych towarzyszących inicjatyw politycznych. Dzięki zaangażowaniu organów przedstawicielskich gospodarki społecznej w opracowywanie strategii gospodarki społecznej będzie można precyzyjniej dopasować określanie i diagnozowanie problemów i potrzeb, jak również przyjmowane środki. Wskazuje to z jednej strony na społeczny i terytorialny charakter strategii politycznych na rzecz gospodarki społecznej, a z drugiej na wątpliwą skuteczność bezpośredniego ich powielania. Uczestnictwo podmiotów gospodarki społecznej w realizacji tych strategii będzie sprzyjało poprawie ich skuteczności, ich akceptacji przez sektory i beneficjentów, a także zwiększeniu widoczności wdrożonych strategii.

Strategia Na zakończenie należy zaznaczyć, że strategia polityczna na rzecz gospodarki społecznej nie może być ograniczona do pojedynczego instrumentu lub mechanizmu. Jak wspomniano powyżej, musi ona dysponować szeregiem mechanizmów, aby stać się szeroko zakrojoną i wieloletnią strategią.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Dział odpowiedzialny za publikację: Dział Wizyt i Publikacji
EESC-2018-50-PL
www.eesc.europa.eu

© Unia Europejska, 2018

Powielanie materiałów dozwolone pod warunkiem podania źródła.

W celu wykorzystania lub reprodukcji zdjęć, należy uzyskać pozwolenie bezpośrednio od posiadacza/posiadaczy praw autorskich.

Online
QE-02-18-749-PL-N
ISBN 978-92-830-4187-0
doi:10.2864/153275

PL